23i0037790

Evaluatie armoede- en schuldenaanpak Kerkrade 2022

Schut, januari – juni 2023

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Bevindingen 4

Preventie en vroegsignalering 4

Redzaamheid versterken 8

Inkomensondersteuning 11

Schuldhulpverlening 14

Aanpak kinderarmoede 19

Communicatie 20

Anders werken 20

3. Conclusies 22

1. Inleiding

In dit rapport treft u de tweede evaluatie van de armoede- en schuldenaanpak van de gemeente Kerkrade. Het beleid is in 2019 vastgelegd in het Beleidsplan Armoede en schulden, Samen Aanpakken 2020 -2023. In 2020 volgde het Uitvoeringsplan armoede en schulden, Samen aanpakken! 2021-2023. In het uitvoeringsplan is het beleid verder geconcretiseerd en zijn meetbare doelen en activiteiten toegevoegd. Het eerste evaluatierapport (oktober 2021) vindt u hier.

Deze evaluatie is gebaseerd op gesprekken met diverse betrokkenen waaronder vertegenwoordigers van Kredietbank Limburg (KBL), Impuls, Schuldhulpmaatje en Cliëntenraad. Daarnaast zijn rapportages, benchmark armoede en schulden, werkprocessen en projectplannen bestudeerd.

De bevindingen worden gepresenteerd rond de vijf pijlers van de armoede- en schuldenaanpak:
1. Preventie en Vroegsignalering
2. Redzaamheid versterken
3. Inkomensondersteuning
4. Schuldhulpverlening
5. Aanpak kinderarmoede

Daarnaast zijn in het uitvoeringsplan activiteiten en streefwaarden geformuleerd rond de thema's *Communicatie* en *Anders werken*. Per pijler en thema wordt aangegeven of de in het uitvoeringsplan benoemde streefwaarden en planning zijn behaald. In het slothoofdstuk staan de algemene bevindingen en conclusies.

Voor veel streefwaarden geldt dat deze betrekking hebben op 2023. Hierbij presenteren we de tot nu toe behaalde resultaten en kunnen we hooguit vaststellen of de gemeente op schema ligt. Daarbij plaatsen we wel de kanttekening dat de coronacrisis, energiecrisis en inflatie een grote invloed hebben op de prestaties.

In deze analyse is summier gekeken naar de begroting en de gerealiseerde uitgaven. De financiële verantwoording doet het college via de reguliere planning en controlcyclus en de periodieke managementinformatie Sociaal Domein.

2. Bevindingen

Preventie en vroegsignalering

De planning van de activiteiten rond deze pijler was volgens het uitvoeringsplan (p. 34) als volgt:

Programma	Activiteit	2020	2021			
			1	2	3	4
Geldwijzerwinkel	Informatiepunt inrichten					
	Operationeel maken geldwijzerwinkel					
	Cursus aan groep 8 basisscholen					
	Cursus 18e verjaardag					
	Educatie pensioengerechtigden					
	Workshop omgaan met klein budget					
Voorzieningenwijzer	Trainen professionals					
Vroeg Eropaf	Afspraken vaste lasten-leveranciers					
	Selectie en implementeren software					
	Realiseren team Vroeg erop af					
Vroegsignalering niet-gestructureerde signalen	Benaderen werkgevers					
	Organisaties signaleren en geleiden door					
	Training intermediairs					

Geldwijzerwinkel
Op 10 augustus 2021 opende de Geldwijzerwinkel haar deuren. Bekijk het persbericht. Gelijktijdig werd ook geldwijzerwinkel.nl gelanceerd. Daarmee is de voorgenomen planning gehaald.

Activiteiten
Een aantal activiteiten die zouden plaatsvinden vanuit de Geldwijzerwinkel heeft wel enige vertraging opgelopen. Het operationeel maken van de Geldwijzerwinkel en het opstellen van een activiteitenplan met de bibliotheek kostte meer tijd dan gedacht. Daarnaast speelde eind 2021 ook corona een rol: de geldwijzerwinkel en bibliotheek moesten een tijdje dicht en workshops en andere activiteiten werden uitgesteld. Desalniettemin is een groot deel van het activiteitenplan uitgevoerd, hoofdzakelijk in de eerste maanden van 2022. In de verantwoording staat zelfs: 'Wel kunnen we met trots melden dat *meer* is geleverd dan vooraf afgesproken en dat het programma als een succes wordt gezien.' In het overzicht van geplande en uitgevoerde activiteiten staan 50 activiteiten in de periode oktober 2021 tot en met juli 2022, variërend van workshop *Meer doen met poen*, workshop *Omgaan met geld*, workshop *Hoe maak ik een huishoudboekje*, *Week van het geld* en de training *Doe je Digiding*. Dat zijn (veel) meer activiteiten dan in het Uitvoeringsplan was voorgenomen. Alleen de voorgenomen *Cursus aan groep 8 basisscholen* en *Cursus 18e verjaardag* zijn niet uitgevoerd. Bij de uitvoering van deze activiteiten waren betrokken: Schuldhulpmaatje, Cubiss, Rabobank, Stichting Lezen & Schrijven, KBL en Taalhuis. Per activiteit is ook het aantal deelnemers geregistreerd. De betrokken partners onderzoeken hoe ze de deelnemersaantallen kunnen verhogen.

(Ook) de introductie van de energietoeslag in 2022 heeft bijgedragen aan de hogere bezoekersaantallen. Via diverse media zijn inwoners geattendeerd op de mogelijkheid om bij de Geldwijzerwinkel de energietoeslag aan te vragen.

Voor 2022-2023 is een nieuw activiteitenprogramma opgesteld.

Adviesgesprekken
In het eerste jaar 2021 vonden 65 adviesgesprekken plaats. In 2022 vonden circa 200 adviesgesprekken plaats. Het streefcijfer is 100 adviesgesprekken per jaar. De Geldwijzerwinkel is geïnspireerd op (maar niet hetzelfde als) het Geldloket Amersfoort. In Amersfoort waren er in de eerste 12 maanden 32 adviesgesprekken, fors minder dus dan in Kerkrade.

Loketfunctie
De Geldwijzerwinkel is bedoeld als één loket waar inwoners terecht kunnen met al hun geldvragen. De Geldwijzerwinkel is een open, voor iedereen toegankelijk, transparant en dienstbaar concept. Hulpverleners en andere partijen verwijzen hun klanten regelmatig naar de Geldwijzerwinkel. Alle vragen worden opgevolgd of door begeleid. Geen enkele hulpvraag verdwijnt buiten beeld. De Geldwijzerwinkel moet voor mensen de eerste ingang zijn. Als ze elders al in beeld zijn, dan hoeven ze niet via de Geldwijzerwinkel toegang te krijgen tot hulp, zo is de gedachte. Het duurde even voordat dit voor alle hulpverleners duidelijk was. De vraag is ook of het wenselijk is om alle specialismen in huis te hebben. Ketenpartners verzoeken de gemeente om deze vraagstukken samen met hen op te pakken, en zo de in het Uitvoeringsplan armoede en schulden, Samen aanpakken! 2021-2023 geformuleerde visie op de Geldwijzerwinkel wat verder uit te werken.

Website
Geldwijzerwinkel.nl is in 2021 674 bezocht. In 2022 werd de website circa 2.500 keer bezocht. De website nodigt vooral uit voor een live adviesgesprek bij de Geldwijzerwinkel. De website zelf bevat links naar Wijzeringeldzaken en Datgeldtvoormij (van Voorzieningenwijzer). De website wordt nog verder ontwikkeld met bijvoorbeeld *thema's*. Bij thema's kunnen bovendien deeplinks worden gemaakt naar specifieke pagina's elders over dat thema. Op de website staat de verwijzingen naar de Geldplannen van het Nibud, zoals voorgenomen bij de pijler *Versterken redzaamheid*.

Voorzieningenwijzer
De Voorzieningenwijzer brengt op maat inkomensondersteuning en besparingsmogelijkheden in beeld. Een professional of vrijwilliger helpt de inwoner bij het invullen van de Voorzieningenwijzer. Het instrument wordt onder andere gebruikt bij vroegsignalering en in vervolg op de quick scan voor schuldhulpverlening. Ambtenaren van de gemeente, medewerkers van Bureau Sociaal raadslieden en vrijwilligers van Impuls zijn getraind in het gebruik ervan. Volgens betrokkenen werkt de Voorzieningenwijzer goed. In 2021 hebben sinds de start in juni 17 gezinnen met hulp van een professional of vrijwilliger gebruikgemaakt van de Voorzieningenwijzer. Gemiddeld leverde dit € 606 per huishouden op aan besparingen en inkomensondersteuning. In 2022 vonden ruim 100 adviesgesprekken plaats. Het voornemen was om 100 adviesgesprekken per jaar te voeren.
De organisatie Voorzieningenwijzer communiceert ook op eigen initiatief met de doelgroep. In de eerste helft van 2022 was er een belactie onder huurders van Wonen Zuid en een social media campagne.

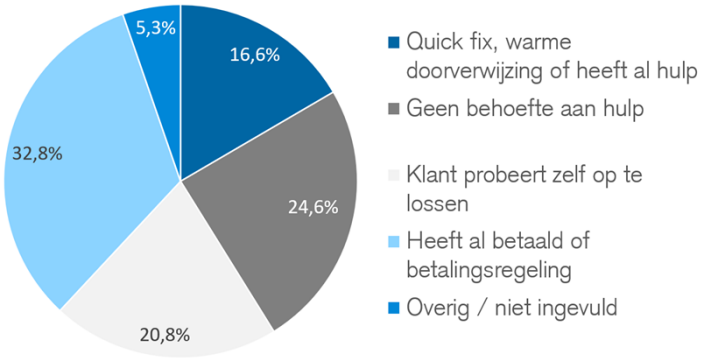
Inwoners kunnen ook zelf een online check doen, dus zonder hulp van een professional of vrijwilliger. Dit kan via datgeldtvoormij.nl.

Vroegsignalering
Schuldeisers melden betalingsachterstanden bij de gemeente. Het team Vroeg Eropaf benadert vervolgens de inwoners met een hulpverleningsaanbod. Het team Vroeg Eropaf is op 1 januari 2021 gestart. Het team bestaat uit schuldhulpverleners van Kredietbank Limburg. medewerkers van de Geldwijzerwinkel en sociaal werkers van Impuls. De medewerkers verrichten in duo's huisbezoeken.

In 2021 zijn in totaal 2.067 betalingsachterstanden gemeld. Er zijn in 2021 75 huisbezoeken verricht bij inwoners met meerdere en/of hoge schulden. De overige inwoners zijn benaderd met telefoon, brief of sms.

In 2022 werden circa 2.200 betalingsachterstanden gemeld. 46% van de meldingen werd opgepakt met een huisbezoek, 33% telefonisch, 9% per brief en 6% per e-mail. 32% van de huishoudens is bereikt. In de volgende figuur ziet u het resultaat van dat bereik:

Bereikte huishoudens in 2022



Vroeg Eropaf heeft in 2022 dus bij 32% van de meldingen contact weten te leggen met de inwoner. Het landelijke percentage was in 2021: 25% (bron: Monitor vroegsignalering schulden). Daarbij moet worden vermeld dat 2021 en 2022 niet goed met elkaar te vergelijken zijn, omdat er in 2021 relatief weinig huisbezoeken zijn verricht vanwege corona. Huisbezoeken leiden relatief vaak tot contact. NB. Het landelijk nieuw registratiesysteem is nog in ontwikkeling waardoor de Kerkraadse cijfers over 2021 nog niet goed vergelijkbaar zijn met de landelijke cijfers.

De hulpverleners geven aan dat dankzij vroegsignalering (veel) mensen in beeld komen, die voorheen niet in beeld waren. Dat is een belangrijke meerwaarde.

Uitbreiding signaalpartners
In het beleidsplan en het uitvoeringsplan (p. 15/16) staat het voornemen om naast de vaste lastenleveranciers ook met andere partijen – zoals grote werkgevers - afspraken te maken over het melden van betalingsachterstanden. KBL heeft mede namens Kerkrade afspraken gemaakt met grote werkgevers in de regio, onder meer over vroegsignalering. Bij een aantal werkgevers vinden preventiegesprekken plaats met werknemers. Exacte cijfers over het aantal verwijzingen vanuit werkgevers zijn (nog) niet voorhanden, maar binnen enkele maanden zijn al tientallen mensen verwezen naar KBL.

Hier merken we op dat werkgevers altijd *toestemming* moeten hebben van hun medewerker om hun gegevens door te geven aan de schuldhulpverlener. Bij wettelijke vroegsignalering – voorbehouden aan verhuurders, zorgverzekeraars en water- en energiebedrijven – is toestemming *niet* nodig. In landelijke pilots met o.a. Belastingdienst, hypotheekverstrekkers en gemeentelijke belastingkantoren wordt onderzocht of de wettelijke vroegsignalering in de toekomst kan worden uitgebreid.

Intermediairs informeren en trainen
Ook voor het tweede kwartaal van 2021 stond gepland: ‘Medewerkers gemeente, maatschappelijk veld, verenigingen en andere intermediairs trainen in signaleren, bespreekbaar maken en doorverwijzen/overdragen.’ Dit is gebeurd tijdens onder meer de periodieke bijeenkomsten met de ‘Meedenkers’ waaronder MEE, Cliëntenraad, Impuls, Seniorenraad en Geldwijzerwinkel en in 2022 bij het 1-jarig bestaan van de Geldwijzerwinkel.

Uitgaven preventie
In 2020 besteedde Kerkrade gemiddeld € 5,5 per inwoner aan preventie en we zien dat het effect heeft. Het landelijke gemiddelde was € 3,1. In de benchmark armoede en schulden over 2021 wordt helaas niet gerapporteerd over de preventieuitgaven. Preventie is volgens de benchmarkdefinitie een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht zijn dat mensen financieel vaardig worden, zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden en gebruik maken van alle voorzieningen waar zij recht op hebben.

Preventieve aanpak energiearmoede
Vanaf eind 2021 zijn de energiekosten fors gestegen. Daardoor werden ook andere producten duurder. In augustus 2022 bedroeg de inflatie 12% (Bron: CBS). Gemeenten kregen in 2022 de wettelijke mogelijkheid om een energietoeslag uit te keren. Bij de pijler Inkomensondersteuning kijken we naar de Kerkraadse invulling daarvan.

Gemeenten ontvingen daarnaast een budget voor de (preventieve) aanpak van energiearmoede. Dat kan bijvoorbeeld via energiebespaaradvies of energiebesparende maatregelen. Hiermee kunnen bewoners aan de slag om hun stookkosten te verlagen. De gemeente heeft met deze middelen onder andere op 15 september 2022 het Energie en Klimaat Fonds Kerkrade opgericht. Inwoners, verenigingen en ondernemers met een eigen woning of gebouw kunnen er een aanvraag indienen voor een lening tussen de € 1.000 en € 35.000 tegen een rente van 1,425%. Inwoners kunnen zich laten informeren bij Woonwijzerwinkel Limburg.

<table>
<tr><th>Doel</th><th>Indicator en streefwaarde</th><th>Gerealiseerd?</th></tr>
<tr><td rowspan="2">In 2023 signaleren we schulden eerder dan in 2019 en is er een laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening</td><td>1. Vanaf 2021 gaan we jaarlijks bij 150-200 meldingen vroeg eropaf.</td><td>Ja, in 2021 2.076 signalen opgevolgd, waarvan 75 met huisbezoek.</td></tr>
<tr><td>2. In 2023 ligt de gemiddelde schuld bij aanvang schuldhulpverlening onder het niveau van 2019.</td><td>Gemiddelde schuld (afgerond)
<table><tr><th></th><th>Kerkrade</th><th>Nederland*</th></tr><tr><td>2019</td><td>€ 39.900</td><td>€ 43.500</td></tr><tr><td>2020</td><td>€ 48.500</td><td>€ 42.000</td></tr><tr><td>2021</td><td>€ 42.700</td><td>€ 42.700</td></tr><tr><td>2022</td><td>€ 40.800</td><td>€ 37.359</td></tr></table>(*bron: Jaarverslagen NVVK)</td></tr>
<tr><td>Maatschappelijke partners zijn geïnformeerd over regelingen</td><td>3. Minstens 2 voorlichtingsbijeenkomsten per jaar</td><td>Ja, onder meer via bijeenkomsten Meedenkers.</td></tr>
<tr><td>Flyers, posters en Geldkrant</td><td>4. Ten minste 2 acties per jaar</td><td>• Flyer Geldwijzerwinkel verspreid
• Poster alleen rond 1-jarig bestaan Geldwijzerwinkel.
• Advertenties in plaatselijk krant
• Berichten op social media</td></tr>
<tr><td>Start campagne Kom uit je schuld</td><td>5. Campagne is uitgevoerd</td><td>De landelijke campagne gaat door onder de naam De eerste stap helpt je verder. Er was in Kerkrade geen separate campagne.</td></tr>
</table>

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
Voorlichting op scholen	6. Voorlichtingsacties op alle scholen regulier PO en VO.	Dit is o.a. gebeurd in het kader van schoolmaatschappelijk werk (Impuls) en door Leergeld, Jeugdfonds en KBL.
Voorzieningenwijzer	7. 100 adviesgesprekken per jaar	2021: 17 adviesgesprekken 2022 tot okt.: 77 adviesgesprekken
Geldwijzerwinkel	8. 150-200 adviezen per jaar	• 2021: 65 adviesgesprekken • 2022: circa 153 adviesgesprekken • 2021: 674 websitebezoekers • 2022: 2.500 websitebezoekers
We gaan stress-sensitief werken	9. Alle front office medewerkers zijn getraind in stress-sensitieve dienstverlening	Deels gerealiseerd. Trainingsprogramma loopt nog.

Redzaamheid versterken

In het beleidsplan staat over versterking van de redzaamheid: 'We geven inwoners de spreekwoordelijke hengel. We helpen mensen uit de brand, maar helpen en ondersteunen zodanig dat mensen uiteindelijk zoveel mogelijk zelf het heft in handen kunnen nemen.' In het uitvoeringsplan wordt onderscheid gemaakt tussen *financiële* redzaamheid (programma 5) en *sociale* redzaamheid (programma 6).

De planning van de activiteiten rond deze pijler was volgens het uitvoeringsplan (p. 34) als volgt:

Programma	Activiteit	2021			
		1	2	3	4
Financiële redzaamheid	App kwikstart				
	Geldplannen				
Sociale redzaamheid	Taalcafé				
	Vriendenkring uitbreiden met ondersteuning voor schulden				

De Jongerenadviesraad buigt zich momenteel over de meerwaarde van de Kwikstart app en andere apps. Kerkrade is aangesloten bij de Geldplannen, maar deze zijn voor inwoners van Kerkrade pas in de loop van 2022 goed te vinden via de website van de Geldwijzerwinkel. Het Taalcafé en De Vriendenkring zijn lopende activiteiten.

Als het gaat om Versterken Redzaamheid moeten ook Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) en Schuldhulpmaatje worden genoemd. Zij richten zich sterk op het versterken van de (financiële) redzaamheid van inwoners. BSR had in 2021 1.164 klantcontacten.[1] De vrijwilligers van Schuldhulpmaatje begeleiden ultimo 2022 circa 170 cliënten. Na een daling van het aantal cliënten in coronatijd ligt het aantal nu boven het niveau van 2019. Ultimo 2019 waren 133 cliënten in begeleiding. In 2020 en 2021 zakte dat aantal terug tot 80 respectievelijk 52 cliënten. Tot slot, ook de producten *Budgetbeheer maatwerk* en *Duurzaam Financiële Dienstverlening* van Kredietbank Limburg dragen bij aan de redzaamheid van inwoners. In 2022 maken maandelijks ca. 30 tot 40 inwoners daarvan gebruik. Dat is ongeveer een verdubbeling ten opzichte van 2021.

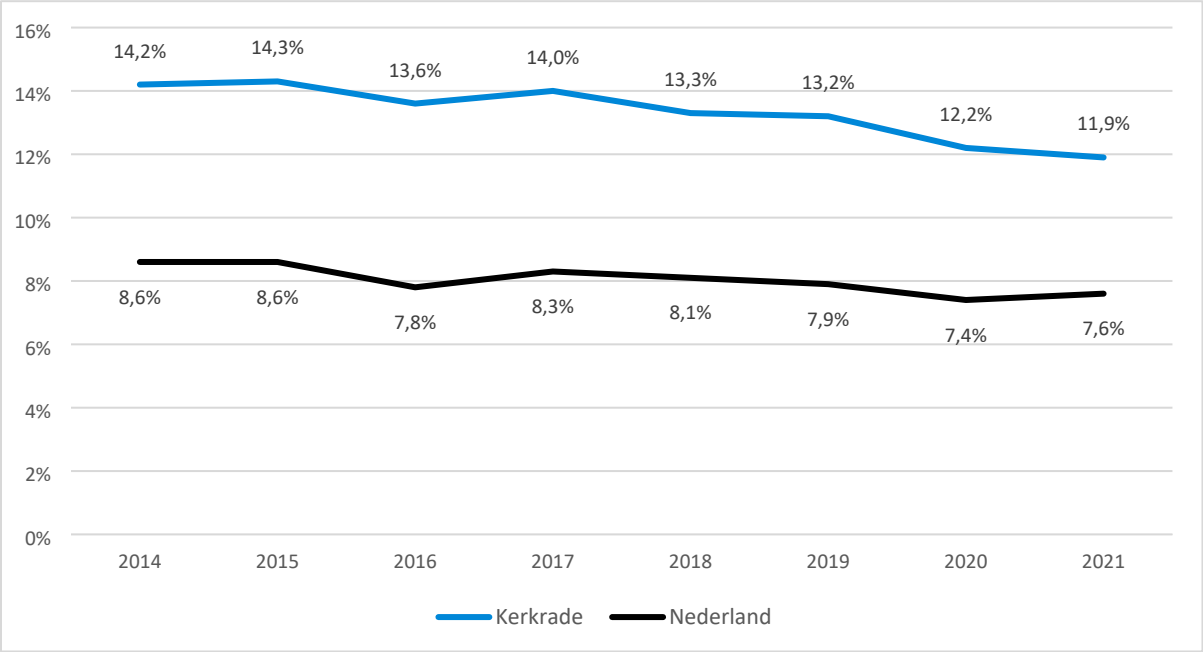
[1] Cijfers 2022 niet bij de onderzoeker bekend.

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
In 2023 worden inwoners ondersteund bij kennis en vaardigheden om financiële keuzes te maken en schulden te voorkomen.	10. Er worden jaarlijks 5 cursussen met verschillende thema's aangeboden.	Gerealiseerd
Bedrijven, fondsen, scholen, maatschappelijke organisaties en particuliere initiatieven leveren samen met de gemeente een bijdrage aan bestrijding van armoede en schulden.	11. Medewerkers worden getraind in het signaleren en bespreekbaar maken van financiële problemen.	Dit is gebeurd tijdens o.a. bijeenkomsten met *Meedenkers*.
In 2023 maken inwoners geldplannen.	12. Vanaf 2021 maken elk jaar meer inwoners gebruik van de online Geldplannen van het Nibud.	Er zijn nog geen gebruikscijfers.
In 2023 hebben minder inwoners problematische schulden.	13. In de periode 2020-2023 realiseren we een trendbreuk met de landelijke armoedecijfers.	De (kinder)armoede ontwikkelt zich minder gunstig dan landelijk. Het aantal huishoudens met problematische schulden daalt juist tegen de landelijke trend in. Zie toelichting onder deze tabel.
	14. In de periode 2020-2023 realiseren we daling van het aantal zorgverzekerden in de Wanbetalersregeling.	Het aantal wanbetalers daalde van 1.570 in 2010 naar 920 in 2020. Dat is een forse daling van 41%. Landelijk was de daling 28%. Bron: CBS. Zie ook figuur met meerjarencijfers onder deze tabel.
	15. In de periode 2021-2023 stabiliseert het aantal huisuitzettingen en zien we in ieder geval geen toename.	In 2021 waren er 17 huisuitzettingen. Dat is er 1 minder dan het jaar ervoor. Dit is een forse daling ten opzichte van de periode vóór 2020. Vanaf 2014 waren er gemiddeld 31 huisuitzettingen per jaar. De daling heeft zeer waarschijnlijk ook te maken met de landelijke oproep aan verhuurders om in coronatijd geen huisuitzettingen te doen.

Het is eind 2022 te vroeg om op basis van de beschikbare cijfers iets te zeggen over de effecten van het nieuwe beleid. Pas in 2023 zullen hierover uitspraken kunnen worden gedaan. De hieronder gepresenteerde cijfers zeggen hooguit iets over het effect van het voorgaande beleid. Daarbij moet wel worden aangetekend dat er naast het beleid tal van andere factoren zijn die van invloed zijn op de armoedecijfers, zoals de regionale economie en waarschijnlijk ook de coronacrisis.

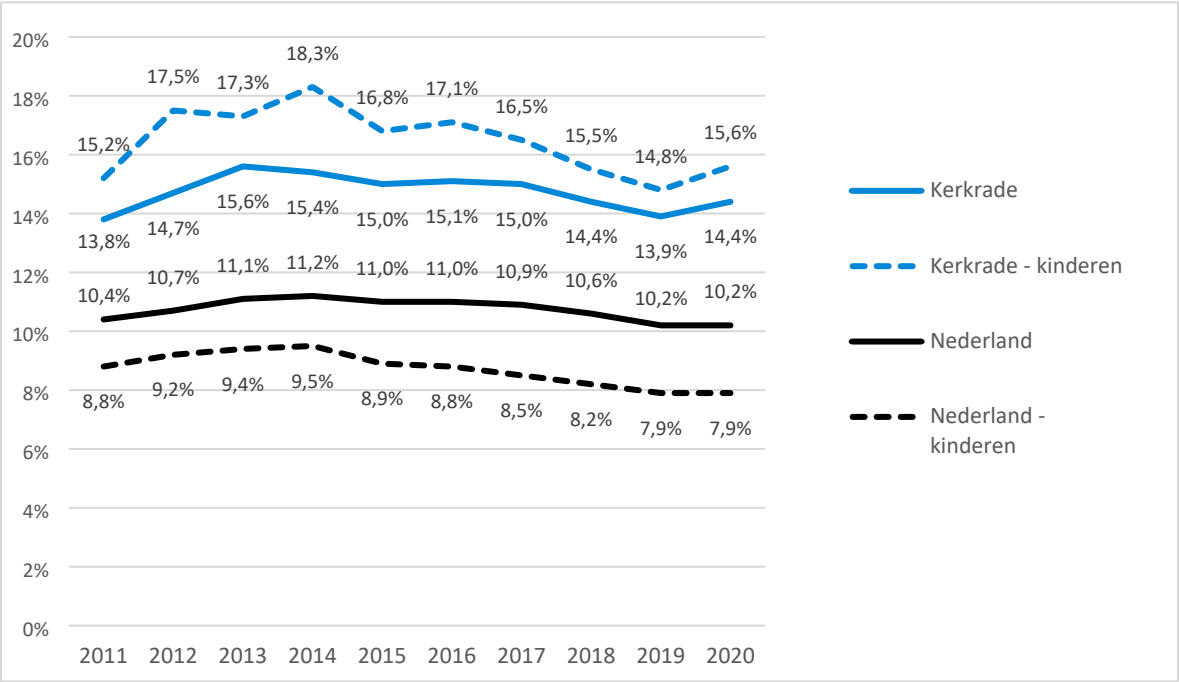
Het CBS laat zien dat het aantal huishoudens met geregistreerde problematische schulden in de periode 2015 tot en met oktober 2021 in Kerkrade afnam van 3.240 tot 2.750 huishoudens. Dat is een daling van 15%. De landelijke daling bedroeg 6%. Het landelijke schuldenpercentage steeg in 2021, terwijl er in Kerkrade het schuldenpercentage sinds 2017 blijft dalen.

Percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden



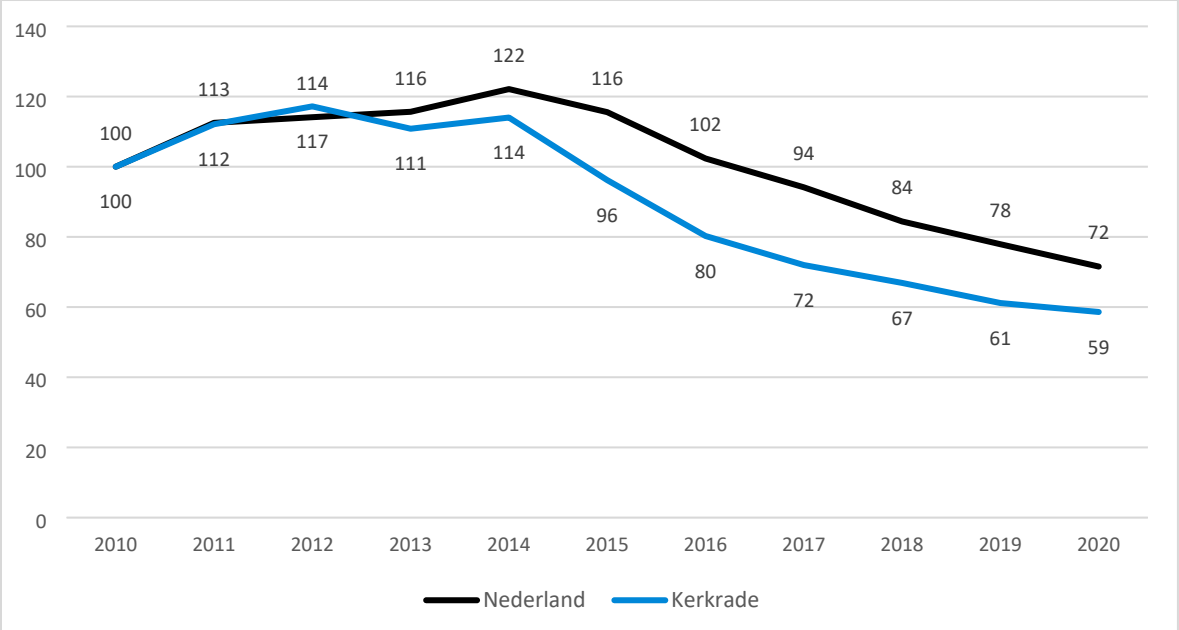
Als we in de volgende grafiek kijken naar de CBS-cijfers over het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (deze grens wordt ook gehanteerd in het beleidsplan), dan zien we dat de trend in Kerkrade bijna dezelfde is als landelijk. In 2020 zien we echter een trendbreuk, helaas in het ‘nadeel’ van Kerkrade. De armoede neemt toe met een half procentpunt tot 14,4%. Landelijk bleef het armoedecijfer stabiel. Bij de kinderarmoede (gestreepte lijn) zien we dezelfde trends. Hier is het belangrijk om te vermelden dat de gemeentelijke minimaregelingen *niet* worden meegerekend in de armoedecijfers van het CBS. Kerkrade keert relatief hoge bedragen uit aan minima (zie pijler *inkomensondersteuning*), maar dat zie je dus niet terug in de armoedecijfers en dit kan het beeld beïnvloeden. Bijvoorbeeld het kinderarmoedepercentage dat hoger is dan het algemene armoedecijfer. Kinderarmoede in Kerkrade is gelinkt aan huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Echter, dit doet geen afbreuk aan de vele voorzieningen van Kerkrade op het gebied van kinderarmoede.

Percentage (kinderen in) huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum



Het aantal wanbetalers zorgpremie is in de afgelopen jaren afgenomen. Dat is ook de landelijke trend. Bron: CBS.

Wanbetalers zorgverzekering (2010 = 100)



Inkomensondersteuning

Voor wat betreft de pijler inkomensondersteuning zette de gemeente vooral in op uitbreiding van de regeling Sociale en Culturele Activiteiten (SCA) en vergroting van de bekendheid en het gebruik van de SCA en overige minimaregelingen.

Gebruik minimaregelingen

Gebruik minimaregelingen

	2019	2020	2021	2022	Verschil '19-'22
Individuele inkomenstoeslag	1.064	957	1.042	989	-7%
SCA	2.254	2.145	2.445	3.594	59%
Leergeld	852	675	883	1.099	29%
Jeugdfonds Sport	416	367	318	434	4%
Jeugdfonds Cultuur	116	89	69	74	-36%
SCA bijdrage kinderen	209	185	181	183	-12%
Collectieve zorgverzekering	453	417	459	420	-7%
Kwijtschelding belastingen (totaalbedrag)	€ 909.925	€ 861.590	€ 944.592	€ 922.308	1%

Regeling Sociale en Culturele Activiteiten (SCA)
De SCA is in juli 2021 uitgebreid. Gebruikers krijgen een gratis bibliotheekabonnement en € 50 extra voor gezondheids- en vitaliteitsactiviteiten.

In 2019, 2020 en 2021 gaf Kerkrade gemiddeld per inwoner € 13, € 14 respectievelijk € 13 uit aan 'maatschappelijke participatie voor volwassenen' (Bron: benchmark). Het gaat hier vooral om de SCA. Dat is in 2021 bijna € 7 meer dan landelijk gemiddeld.

Gebruik SCA 2019-2021

	2019	2020	2021	2022	Verschil '19-'21
Computercursus	4	6	7	7	75%
Internetabonnement	1.282	1.292	1.349	1.546	21%
Overig	27	38	28	36	33%
Zwembad, theater, concert, etc.	319	272	215	270	-15%
Abonnement krant, tijdschrift, vakbond, etc.	70	54	62	64	-9%
Muziek- of dansonderwijs	6	13	15	22	267%
Seizoenkaart Roda JC, Gaia, Museumplein	120	97	115	187	56%
Sport- en ontspanningsvereniging	217	188	178	242	12%
Bijdrage kinderen	209	185	162	190	-9%
Nieuwe gezondheids- en vitaliteitsactiviteiten en bibliotheek:*					
Bezoek zwembad	0	0	84	467	100%
Gezondheid en vitale cursussen	0	0	7	92	100%
Overige kosten	0	0	17	98	100%
Speeltuinen	0	0	15	112	100%
Sport- of ontspanningsvereniging	0	0	62	431	100%
Abonnement bibliotheek	0	0	131	96	100%
Totaal	**2.254**	**2.145**	**2.445**	**3.860**	**71%**

* Vanaf 2021 kunnen inwoners een extra vergoeding krijgen voor vitaliteitsbevorderende activiteiten vanuit VIE-leven in beweging. De verordening SCA is hiertoe aangepast.

Bijzondere bijstand
In 2019, 2020 en 2021 verstrekte de gemeente gemiddeld € 43, € 44 respectievelijk € 57 aan bijzondere bijstand per inwoner. Dat is € 12, € 12 respectievelijk € 23 meer dan landelijk gemiddeld. (Bron: benchmark).

Collectieve zorgverzekering
De gemeente verstrekt aan huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum een bijdrage in de premie voor de *uitgebreide* collectieve zorgverzekering van € 180 per kalenderjaar per volwassen verzekerde. De bijdrage voor de *compacte* collectieve zorgverzekering is € 90. Verzekerden kunnen een betalingsregeling treffen als zij een betalingsachterstand hebben op de zorgpremie. Mensen kunnen dan hun aanvullende verzekering behouden.

In 2019, 2020 en 2021 gaf Kerkrade gemiddeld per inwoner € 2, € 2 respectievelijk € 3 uit aan de collectieve zorgverzekering. Dat is ongeveer € 2 minder dan in gemeenten in dezelfde grootteklasse.

Individuele inkomenstoeslag
In 2019, 2020 en 2021 verstrekte Kerkrade gemiddeld € 11, € 10 respectievelijk € 11 aan individuele inkomenstoeslag per inwoner. Dat was in 2021 € 5 meer dan landelijk gemiddeld.

Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur
In 2019, 2020 en 2021 verstrekten de door de gemeente gesubsidieerde fondsen Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur gemiddeld € 39, € 47 respectievelijk € 33 per kind. Dat was in 2021 € 23 meer dan landelijk gemiddeld.

In 2019, 2020 en 2021 gaf Kerkrade gemiddeld per kind € 44, € 52 respectievelijk € 42 uit aan 'maatschappelijke participatie voor kinderen', vooral - maar niet uitsluitend - via Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur. Kerkrade verstrekte in 2021 ongeveer € 22 meer dan landelijk gemiddeld.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
In 2019, 2020 en 2021 schold de gemeente per inwoner gemiddeld € 20 aan gemeentelijke belastingen kwijt. Dat is € 13 meer dan landelijk gemiddeld.

Energietoeslag
In 2022 ontving Kerkrade € 5,2 miljoen voor het uitkeren van een energietoeslag aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het kabinet hanteerde aanvankelijk een richtbedrag van € 800 per huishouden. In juli werd dit verhoogd naar € 1.300. Kerkrade volgt deze en andere landelijke richtlijnen. De voorwaarden en het aanvraagformulier van Kerkrade staan op datgeldtvoormij.nl (van de *Voorzieningenwijzer*).

In 2022 ontvingen circa 4.000 huishoudens de energietoeslag á € 800. De doelgroep bestaat uit ongeveer 4.000 huishoudens. Het bereik is dus zeer goed. Landelijk was het bereik tot 1 augustus 73%, zo blijkt uit onderzoek van Divosa. Het bereik ligt hoger dan bij andere minimaregelingen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de uitgebreide media-aandacht en het feit dat de energietoeslag ambtshalve mag worden uitgekeerd aan inwoners van wie de gemeente over inkomensgegevens beschikt, waaronder bijstandsgerechtigden.

In de helft van de gevallen (51%) werd de energietoeslag *ambtshalve* uitgekeerd. Landelijk werd tot en met juni 2022 62% ambtshalve uitgekeerd. In oktober 2022 is het tweede deel van de energietoeslag (€ 500) ambtshalve uitgekeerd.

In Kerkrade krijgen inwoners met een inkomen hoger dan 120% van het sociaal minimum toch de energietoeslag als zij in de schuldhulpverlening zitten (hun *besteedbare* inkomen is dan immers laag). Kredietbank Limburg heeft alle klanten hierop gewezen.

In 2023 mogen gemeenten opnieuw de energietoeslag á € 1.300 uitkeren.

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
In 2023 maken inwoners gebruik van de regelingen en voorzieningen.	16. In de periode 2021-2023 maken elk jaar meer rechthebbenden gebruik van minimaregelingen, in het bijzonder werkende minima (en hun kinderen).	Het gebruik verschilt sterk per regeling. Bij de meeste regelingen zien we een toename van het gebruik. Zie tabel op p. 12. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het gebruik door werkende minima.
	17. In 2021, 2022 en 2023 maakt 40% respectievelijk 45% en 50% meer gebruik van vitaliteitsproducten via de SCA	De definitie van 'bereik' in het uitvoeringsplan wordt niet meer gehanteerd. We hanteren daarom de definitie die in de benchmark wordt gehanteerd. Daar zien we dat het bereik toeneemt.

Schuldhulpverlening

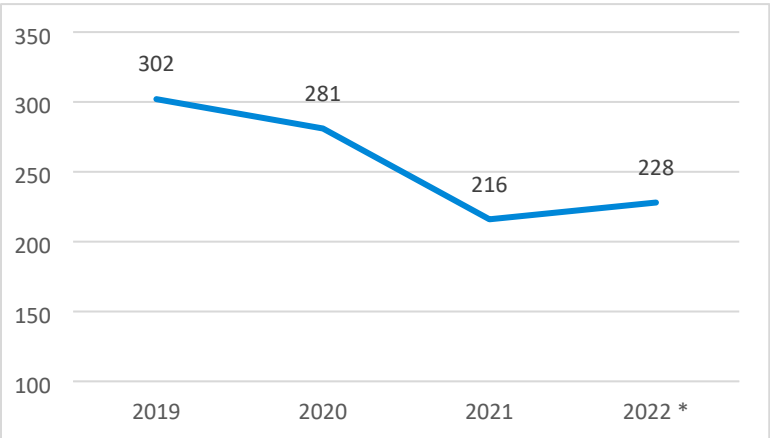
In 2019 is de intakefase en de ketenregie overgedragen van de gemeente naar Kredietbank Limburg (KBL) verzorgt namens Kerkrade de schuldhulpverlening, inclusief de ketenregie. Impuls en KBL doen aan het begin van elk traject samen een quick scan om te bepalen welke hulpverlening het meest passend is. De quick scan vindt meestal plaats in een 3-gesprek met KBL, Impuls en de hulpvrager. Als er sprake is van problematische schulden, is KBL vervolgens altijd de eindregisseur voor de (schuld)hulpverlening. De quick scan borgt dat er altijd sprake is van een integrale aanpak waarbij niet alleen de financiële problemen, maar ook de *oorzaken* van de schuldenproblematiek worden aangepakt. Kerkrade is de enige gemeente waar KBL een quick scan doet voorafgaand aan de hulpverlening. De quick scan levert 22-24 intakegesprekken per maand bij KBL op.

Drie jaar na dato kan voorzichtig worden geconcludeerd dat de overdracht naar KBL en de introductie van de (vernieuwde) quick scan de schuldhulpverlening effectiever en efficiënter hebben gemaakt. De betrokken ketenpartners - waaronder KBL en Impuls - zijn over het algemeen (zeer) positief over de constructieve samenwerking met de gemeente en met de andere ketenpartners.

De ketenpartners komen elkaar op de werkvloer vaker tegen dan voorheen, bijvoorbeeld bij de Geldwijzerwinkel, Flexiforum, vroegsignalering en de quick scan. Hierdoor kan gemakkelijker worden afgestemd over casussen en werkprocessen. Geïnterviewden geven aan dat er soms nog wel wat verwarring bestaat over wat een 'problematische schuld' is, maar dat hulpverleners steeds beter weten welke schulden ze zelf kunnen oplossen en wanneer ze moeten overdragen naar KBL.

Instroom
Op p. 10 lazen we al dat het aantal huishoudens met geregistreerde problematische schulden in 2021 daalde, terwijl we landelijk een lichte stijging zagen. Ook de instroom in de schuldhulpverlening nam af in 2021.

Instroom schuldhulpverlening 2019 – 2022



In 2022 trekt de instroom weer aan. De instroom is echter nog niet op het niveau van vóór corona. Deze trend zien we ook landelijk (bron: Monitor Schuldhulpverlening in onzekere tijden, Divosa/NVVK). In het beleidsplan streeft de gemeente naar een laagdrempelige en breed toegankelijke schuldhulpverlening. Dat de instroom stijgt terwijl het aantal problematische schulden daalt, kan erop wijzen dat de gemeente hierin slaagt.

Als we kijken naar het aantal klanten op jaarbasis (dus niet alleen de instroom) en dat afzetten tegen het aantal inwoners, dan kunnen we een vergelijking maken met andere gemeenten. Kerkrade telde in 2019, 2020 en 2021 130, 130 respectievelijk 160 klanten per 10.000 inwoners. Dat is maar liefst 260% tot 400% meer dan in andere gemeenten in dezelfde gemeentegrootteklasse (bron: benchmark).

Deskundigen voorspellen dat het aantal aanmeldingen in tijden van inflatie en stijgende energiekosten zal toenemen. Zij doen dat echter met het nodige voorbehoud, omdat eerdere voorspellingen over toename in coronatijd niet zijn uitgekomen. Bovendien worden er tal van maatregelen genomen om te voorkomen dat (problematische) schulden ontstaan. Ook zijn er maatregelen om te voorkomen dat lopende schuldregelingen moeten worden beëindigd vanwege bijvoorbeeld nieuwe energieschulden. Hulpverleners in Kerkrade zien dat hun klanten het steeds moeilijker hebben en bijvoorbeeld niet meer kunnen rondkomen met het leefgeld dat zij ontvangen tijdens de schuldregeling. Kerkrade heeft er mede daarom voor gekozen om schuldhulpverlenings-klanten met een relatief hoog inkomen toch de energietoeslag te geven (meer over de energietoeslag bij pijler *inkomensondersteuning*).

Procesversnellers
KBL sluit conform het voornemen in het uitvoeringsplan (programma 8, p. 22) aan bij het Schuldenknooppunt en collectief schuldregelen. Hiermee wordt schuldregeling en de communicatie met schuldeisers verbeterd en versneld. In het uitvoeringsplan is geen planning opgenomen. De verwachting is dat KBL begin 2023 aansluit.
Een derde procesversneller is het saneringskrediet. Sinds 2019 zet KBL bij het regelen van schulden zoveel mogelijk in op het verstrekken van saneringskredieten. Zie het persbericht (KBL, oktober 2019). In de volgende tabel is te zien dat er sinds 2020 meer schuldsaneringen dan schuldbemiddelingen zijn.
De gemeente Kerkrade sloot in december 2022 samen met de andere KBL-gemeenten als schuldeiser aan bij het Convenant lokale overheid. Met het convenant kunnen schulden sneller en eenduidiger worden geregeld.

Uitgaven
In 2021 bedroegen de kosten per klant gemiddeld € 2.583 (in 2020: € 1.237). Het landelijke gemiddelde voor deze gemeentegrootteklasse is € 2.308 per klant (in 2020: € 1.300). Bron: benchmark.

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
Schuldenaren worden snel geholpen	18. Na aanmelding volgt binnen 2 weken een gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld.	De gemiddelde doorlooptijd is minder dan 12 kalenderdagen.
	19. Bij een crisisaanmelding wordt binnen drie dagen actie ondernomen.	Tot en met augustus 2022 waren er 16 crisisaanmeldingen. Deze zijn allemaal binnen 3 dagen opgepakt.

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
	20. In 2020 krijgt de klant binnen 4 weken na het eerste gesprek een beschikking.	De gemiddelde doorlooptijd is in 2022 bijna 22 werkdagen. KBL is gemandateerd om de beschikking af te geven. In 85% van de gevallen gebeurt dat binnen de wettelijke termijn van 8 weken, en in 60% van de gevallen binnen de door de gemeente gestelde termijn van 4 weken. Belangrijkste redenen dat termijnen niet worden gehaald: no show, het lukt niet om alle stukken te verzamelen en/of een gebrek aan motivatie. KBL zet nu steviger in op het completeren van dossiers en schakelt waar nodig vrijwilligers of andere partijen in om klanten te helpen bij het verzamelen van stukken.
	21. Vanaf 2020 duurt de stabilisatiefase maximaal 4 maanden.	De doorlooptijd van de stabilisatiefase is meer dan gehalveerd van gemiddeld 105 kalenderdagen in 2021 tot 45 dagen in 2022. Mede i.v.m. beschikkingsplicht wordt intensiever ingezet op het compleet krijgen van alle benodigde stukken.
Minder afwijzingen, meer toekenningen	22. Er wordt een groter percentage toegekend.	In 2021 en 2022 zijn geen aanvragen afgewezen. Dat heeft zeer te maken met het feit dat de beleidsregels nauwelijks uitsluitingsgronden bevatten.
In 2023 is schuldhulp-verlening vaker succesvol en is er minder uitval	23. In 2023 is er minder uitval tussen aanmelding en intake.	Na de quick scan is er in 23% van de gevallen geen vervolg hulpverlening. Een (onbekend) deel van de klanten verschijnt niet bij het quick scan gesprek of wordt tijdens het gesprek direct al geholpen. Van de klanten die na de quick scan worden uitgenodigd voor een intake bij KBL verscheen in de eerst helft van 2022 39% niet bij het eerste gesprek. De uitval voor het eerste gesprek is stabiel: in 2020 en 2021 bedroeg dit percentage 38,3% respectievelijk 38,5%. Belangrijk om hier op te merken is dat een (helaas onbekend) deel van de cliënten wel verschijnt bij het tweede gesprek. Het uitvalpercentage ligt dus feitelijk wat lager. KBL en Impuls benaderen actief klanten die niet komen opdagen. Regelmatig blijkt dat klanten er nog niet aan toe zijn en/of onvoldoende gemotiveerd.

<table>
<tr><th>Doel</th><th>Indicator en streefwaarde</th><th>Gerealiseerd?</th></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>24. In 2023 worden intake, stabilisatie, budgetbeheer en duurzame financiële dienstverlening, schuldregeling en Wsnp vaker afgerond met een positief resultaat of vervolghulp.</td><td>Redenen waarom dossiers zijn gesloten zonder dat doorstroom naar een volgende fase (bij KBL) is geboekt:
<table><tr><th></th><th>%</th></tr><tr><td>Door cliënt ingetrokken</td><td>22%</td></tr><tr><td>Door KBL ingetrokken</td><td>45%</td></tr><tr><td>Overleden</td><td>3%</td></tr><tr><td>Niet verschenen / geen stukken aangeleverd e.d.</td><td>21%</td></tr><tr><td>Overig</td><td>9%</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>100%</td></tr></table>Let op: dit zijn de gemiddelde percentages van de bij KBL aangesloten gemeenten. Er is echter geen aanleiding om aan te nemen dat Kerkrade afwijkt van het gemiddelde.</td></tr>
<tr><td>25. In 2023 is er een hoger slagingspercentage voor schuldregelingen.</td><td>Slagingspercentages 2019-2021:
<table><tr><td>2019</td><td>73%</td></tr><tr><td>2020</td><td>73%</td></tr><tr><td>2021</td><td>67%</td></tr><tr><td>2022</td><td>Nog niet bekend</td></tr></table>We hebben geen verklaring voor het lagere slagingspercentage. Een verklaring zou kunnen zijn dat er een bredere instroom is a.g.v. een minder streng voordeurbeleid.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">In 2023 worden schulden vaker geregeld met een saneringskrediet</td><td>26. In 2023 zijn er minstens zoveel schuldsaneringen als schuldbemiddelingen.</td><td>Sinds 2020 zijn er jaarlijks meer saneringskredieten dan bemiddelingen:[2]
<table><tr><th></th><th>Krediet</th><th>Bemiddeling</th></tr><tr><td>2018</td><td>9%</td><td>91%</td></tr><tr><td>2019</td><td>23%</td><td>77%</td></tr><tr><td>2020</td><td>60%</td><td>40%</td></tr><tr><td>2021</td><td>59%</td><td>41%</td></tr><tr><td>2022</td><td>70%</td><td>30%</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>27. Het aantal geslaagde schuldregelingen met saneringskrediet is 95%.</td><td>Deze indicator is komen te vervallen. Zie toelichting in evaluatierapport 2021.</td></tr>
</table>

[2] De cijfers over 2018-2020 zijn de gemiddelden over de zes gemeenten waarvoor KBL schuldregelingen treft. Het cijfer over 2022 heeft betrekking op de periode tot en met juni.

<table>
<tr><th>Doel</th><th>Indicator en streefwaarde</th><th>Gerealiseerd?</th></tr>
<tr><td></td><td>28. Het aantal succesvolle saneringskredieten is 95%.

Een saneringskrediet is succesvol als de klant gedurende drie jaar heeft voldaan aan de maximale inspanningsverplichting.</td><td>Gezien de looptijd van een saneringskrediet – meestal 3 jaar - kan dit nu nog niet goed worden vastgesteld.</td></tr>
<tr><td>In 2023 biedt de gemeente budgetbeheer aan inwoners die moeite hebben met budgetteren.</td><td>29. Vanaf 2020 biedt de gemeente vaker budgetbeheer aan inwoners waarvoor schuldregeling (nog) niet mogelijk is.</td><td>Klanten budgetbeheer zonder andere vorm van dienstverlening via KBL:<table><tr><td>Ultimo 2020</td><td>187
Maar onbekend hoeveel hiervan ook in andere dienstverlening</td></tr><tr><td>Ultimo 2021</td><td>118</td></tr><tr><td>Ultimo 2022</td><td>Circa 112</td></tr></table></td></tr>
<tr><td rowspan="2">In 2023 biedt de gemeente budgetbeheer aan inwoners die moeite hebben met budgetteren.</td><td>31. In de periode 2020-2023 verlagen we het percentage van de bijzondere bijstand voor beschermingsbewind.</td><td>Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind als percentage van totaalbudget bijzondere bijstand<table><tr><th></th><th>Kerkrade</th><th>Nederland</th></tr><tr><td>2019</td><td>77%</td><td>-</td></tr><tr><td>2020</td><td>62%</td><td>38%</td></tr><tr><td>2021</td><td>51%</td><td>35%</td></tr><tr><td>2022</td><td>64%</td><td>Nog niet bekend</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>32. In de periode 2020-2023 verlagen we de uitgaven bijzondere bijstand voor beschermingsbewind.</td><td>Na jaren van stijging stabiliseerden de uitgaven voor beschermingsbewind in 2019 en 2020 tot een bedrag van € 1.240.000 per jaar. In 2021 zien we echter opnieuw een stijging van de uitgaven tot € 1.325.000.

Gemiddelde uitgaven beschermingsbewind per inwoner<table><tr><th></th><th>Kerkrade</th><th>Nederland</th></tr><tr><td>2019</td><td>€ 32</td><td>€ 15</td></tr><tr><td>2020</td><td>€ 32</td><td>€ 16</td></tr><tr><td>2021</td><td>€ 34</td><td>€ 16</td></tr><tr><td>2022</td><td>€ 31</td><td>Nog niet bekend</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>We dragen over naar Wsnp als minnelijk traject mislukt</td><td>33. Percentage klanten dat is doorverwezen naar Wsnp t.o.v. totale klantenbestand.</td><td>In 2019, 2020 en 2021 zijn 14, 16 respectievelijk 20 klanten doorverwezen naar de Wsnp.

Dat was in 2019 en 2021 40% respectievelijk 55% van het klantenbestand (cijfer 2020 ontbreekt).</td></tr>
</table>

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
We voorkomen recidive	34. Percentage terugkerende klanten. Als een klant een formele aanvraag voor schuldhulp doet én in de periode van vijf jaar voorafgaand aan deze aanvraag een schuldhulpverlenings-traject heeft doorlopen, is er sprake van recidive.	Dit wordt niet (op deze wijze) geregistreerd. De inschatting is dat er nauwelijks sprake is van recidive.

Aanpak kinderarmoede

Bij deze vijfde pijler gaat het vooral om het vergroten van het gebruik van het kindpakket en inzet van de Jongerenadviesraad. In het uitvoeringsplan (p. 34) is bij deze pijler alleen de oprichting van de Jongerenadviesraad ingepland, voor eind 2020. Deze planning is gehaald.

In het hoofdstuk *Redzaamheid versterken* viel te lezen dat in 2020 de kinderarmoede steeg naar 15,6% terwijl landelijk het percentage stabiel bleef op 7,9%. Hier wijzen we er nogmaals op dat de inkomensondersteuning vanuit het kindpakket niet wordt meegenomen in de cijfers van het CBS.

<table>
<tr><th>Doel</th><th>Indicator en streefwaarde</th><th>Gerealiseerd?</th></tr>
<tr><td>Meer kinderen maken gebruik van het kindpakket</td><td>35. In 2021 maakt 70% van de kinderen van werkende minima en 100% van de kinderen in een bijstandssituatie gebruik van het kindpakket.

Dit is ook een landelijke doelstelling.</td><td>In 2020 is het bereik van maatschappelijke participatieregelingen voor kinderen tot 18 jaar 82% tegenover 60% landelijk. De doelgroepen bijstand/werkend kunnen helaas (nog) niet worden gespecificeerd (bron: benchmark) en recentere cijfers over bereik en omvang doelgroep zijn helaas nog niet beschikbaar. Hieronder zien we het aantal toegekende aanvragen per regeling in het kindpakket:

<table>
<tr><th></th><th>2019</th><th>2020</th><th>2021</th><th>2022</th><th>Verschil ’19-‘22</th></tr>
<tr><td>Leergeld</td><td>852</td><td>675</td><td>883</td><td>1.099</td><td>29%</td></tr>
<tr><td>Jeugdfonds Sport</td><td>416</td><td>367</td><td>318</td><td>434</td><td>4%</td></tr>
<tr><td>Jeugdfonds Cultuur</td><td>116</td><td>89</td><td>69</td><td>74</td><td>-36%</td></tr>
<tr><td>Bijdrage kinderen SCA</td><td>209</td><td>185</td><td>181</td><td>183</td><td>-12%</td></tr>
</table>

De daling bij sport en cultuur in 2020 is vooral het gevolg van de coronamaatregelen. Veel sport- en cultuuractiviteiten konden daardoor niet doorgaan.</td></tr>
</table>

Doel	Indicator en streefwaarde	Gerealiseerd?
Oprichting Jongeren-adviesraad	36. In 2020 wordt de jongerenadviesraad opgericht en geïnstalleerd	De Jongerenadviesraad Kerkrade (JARK) is eind 2020 opgericht. Doel is het stimuleren van jongerenparticipatie en het ontvangen van signalen en advies. Waar het primaire onderwerp bij de start van Speaking Minds armoede en schulden betrof, is het de intentie om de JARK breder in te zetten en de jongeren tevens te laten meedenken over andere onderwerpen die van belang zijn voor henzelf en/of het gemeentebestuur, zoals de Jonge Mantelzorger, vitaliteit en Center Court. De JARK wordt actief betrokken bij en draagt proactief bij aan de beleidsonderwerpen: 1. Armoede en Schulden, 2. Jonge Mantelzorgers, 3. VIE en 4. Jeugdbeleid (preventie). De gemeente heeft de JARK gevraagd wat de gemeente kan doen voor jongeren die 18 worden en betrekt hen bij de verdere ontwikkeling van de voorlichtingsactiviteiten gericht op jongeren.
Gezinnen vinden online hulp en advies	37. Elk jaar maken meer inwoners gebruik van het Geldplan Rondkomen met kinderen.	De Geldplannen zijn nog niet toegankelijk gemaakt voor inwoners van Kerkrade.
Jongeren hebben meer grip op hun geldzaken	38. Elk jaar maken meer jongeren gebruik van de Kwikstart app.	De app is nog niet toegankelijk gemaakt voor Kerkraadse jongeren. Met de jongerenraad worden de beschikbare applicaties geëvalueerd.

Zie ook de cijfers over kinderarmoede bij pijler redzaamheid versterken.

Communicatie

De planning van de communicatieactiviteiten was volgens het uitvoeringsplan (p. 34) als volgt:

Programma	Activiteit	2021			
		1	2	3	4
Campagne Komuitjeschuld	Lokale content toevoegen aan landelijk website				
	Verder ontwikkelen content				

In het uitvoeringsplan staat het voornemen om aan te haken bij de landelijke campagne Kom uit je schuld (programma 10, p. 26 uitvoeringsplan). De landelijke campagne gaat door onder de naam De eerste stap helpt je verder. Het verder ontwikkelen content vindt plaats structureel plaats in overleg met de Geldwijzerwinkel en de marketingactiviteiten.

Anders werken

De planning van de activiteiten rond *Anders Werken* was volgens het uitvoeringsplan (p. 34) als volgt:

Programma	Activiteit	2021			
		1	2	3	4
Omgekeerde toets	Training medewerkers				
	Aanpassen verordening en beleidsregels				
	Aanpassen procedures en werkvoorschriften				
Stress-sensitieve dienstverlening	Front office medewerkers trainen				

Medewerkers zijn eind 2021 / begin 2022 getraind in het werken met zowel de Omgekeerde Toets als stress-stress-sensitieve dienstverlening.

3. Conclusies

Een algemene bevinding is dat er bij ketenpartners in het veld behoefte bestaat aan een **breed jaarplan**. De huidige jaarplanning van de Geldwijzerwinkel focust vooral op de activiteiten van de Geldwijzerwinkel en Hub. Activiteiten van Impuls, KBL en andere ketenpartners zouden kunnen worden toegevoegd. Een dergelijke planning brengt meteen ook overlappen en hiaten in beeld. Het geeft bovendien inzicht in de samenhang van de activiteiten en geeft de mogelijkheid om hierop vanuit de gemeente steviger de regie te voeren.

Een belangrijk onderdeel van een dergelijk jaarplan is **communicatie** over minimaregelingen en schuldhulpverlening richting de doelgroep van het armoede- en schuldenbeleid. Denk bijvoorbeeld aan communicatie via nieuwsbrieven van scholen aan het begin van het schooljaar. Communicatie is en blijft belangrijk om de bekendheid en het gebruik van regelingen te vergroten.

Er is ook de wens om de in het Uitvoeringsplan armoede en schulden, Samen aanpakken! 2021-2023 geformuleerde **visie** op de Geldwijzerwinkel samen met ketenpartners wat concreter uit te werken. Kunnen inwoners alleen via de Geldwijzerwinkel gebruikmaken van voorzieningen? Welke specialismen en dienstverlening worden geboden in de Geldwijzerwinkel, en welke (door ketenpartners) op andere locaties?

Een andere algemene bevinding is dat ketenpartners de **samenwerking** met de gemeente en andere ketenpartners als positief ervaren. Ze zien sinds onder meer de totstandkoming van het uitvoeringsplan, de opening van de Geldwijzerwinkel en de vernieuwde *quick scan*[3] voor schuldhulp vooral op uitvoerend niveau een verbetering van de samenwerking. De armoede- en schuldenaanpak wordt daarmee effectiever en efficiënter.

Crises
Kort na de vaststelling van het beleidsplan en het uitvoeringsplan kregen we te maken met de coronacrisis. Net als in de rest van Nederland zagen we dat het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening tegen de verwachtingen in daalde. Mogelijk had dit te maken met de sluiting van fysieke loketten, het feit dat mensen in tijden van crisis voorzichtiger omgaan met hun geld en minder konden uitgeven aan sociale, culturele of sportieve activiteiten. Een deel van de doelgroep kon daarnaast een beroep doen op steunmaatregelen of had een buffer waarop eerst kon worden ingeteerd.

Ook het gebruik van minimaregelingen nam af. Dat was vooral het geval bij de SCA, het kindpakket en andere regelingen die een vergoeding bieden voor sociale, culturele of sportieve activiteiten.

In 2022 zien we dat de instroom in de schuldhulpverlening weer stijgt. De instroom is echter nog niet op het niveau van vóór de coronacrisis. Ook het gebruik van minimaregelingen neemt weer toe. Dat heeft mogelijk ook te maken met de energiecrisis en stijgende inflatie. De gemeente keerde de energietoeslag uit aan bijna 4.000 huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum en attendeerde minima meteen ook op andere voorzieningen. De energietoeslag werd in Kerkrade ook uitgekeerd aan inwoners in de schuldhulpverlening.

Heeft het armoede- en schuldenbeleid effect?
Het percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden is in 2021 opnieuw gedaald, terwijl landelijk het percentage steeg. Het is nog te vroeg om stevig te concluderen dat dit het effect is van het nieuwe beleid, de in 2021 opgestarte vroegsignalering of de keuze van de gemeente om de schuldhulpverlening vanaf 2019 volledig onder te brengen bij Kredietbank Limburg. In het beleidsplan streeft de gemeente naar een

[3] Bij inwoners met schulden wordt door KBL en Impuls een *quick scan* uitgevoerd waarbij naast de financiële problemen ook problemen op andere leefgebieden in kaart worden gebracht. De quick scan borgt een integrale aanpak.

laagdrempelige en breed toegankelijke schuldhulpverlening. Dat de instroom stijgt terwijl het aantal problematische schulden daalt, kan erop wijzen dat de gemeente hierin slaagt.

Helaas zien we in 2020 wel – na jaren van afname - een toename van de armoede en kinderarmoede, terwijl dit landelijk ongeveer gelijk bleef. Hier is het belangrijk om te vermelden dat de gemeentelijke minimaregelingen niet worden meegerekend in de armoedecijfers van het CBS. Kerkrade keert relatief hoge bedragen uit aan minima (zie pijler *inkomensondersteuning*), maar dat zie je dus niet terug in de armoedecijfers.

Het aantal aanmeldingen voor schuldhulp neemt toe, en ook het gebruik van de meeste minimaregelingen neemt toe. Vooral de nieuwe energietoeslag wordt relatief goed gebruikt.

Doet de gemeente genoeg om de gewenste doelen te behalen?
De meeste in het uitvoeringsplan voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd of gestart, sommige met een kleine vertraging. De gemeente improviseert op een positieve manier binnen de kaders van het armoede- en schuldenbeleid door mee te liften op de landelijke aandacht voor de energietoeslag en rechthebbenden direct ook te attenderen op andere minimaregelingen en voorzieningen. Dit vertaalt zich nog niet bij alle minimaregelingen in een groter gebruik, dus wellicht kan er nog meer worden ingezet op het vergroten van het gebruik van specifieke regelingen.

Uitvoerenden en betrokken ketenpartners zijn positief over de vernieuwde samenwerking rond schuldhulpverlening en de gezamenlijke quick scan. Er worden duidelijk vaker saneringskredieten verstrekt. De indruk is dat inwoners beter bereikt en sneller geholpen worden, en dat de integrale aanpak beter geborgd is.

De vroegsignalering is begin 2021 opgepakt. Kerkrade is net als de meeste andere gemeenten nog aan het uitproberen welke aanpak het beste werkt. De eerste resultaten zijn bemoedigend en grotendeels in lijn met het landelijke beeld.

Medewerkers van relevante afdelingen zijn of worden getraind in stress-sensitieve dienstverlening en de Omgekeerde Toets. De effecten hiervan zullen pas op termijn zichtbaar zijn.

In de activiteitenplanning van de Geldwijzerwinkel en bibliotheek zijn meer activiteiten opgenomen en uitgevoerd dan in het uitvoeringsplan werden benoemd. De Geldwijzerwinkel heeft een goede start gemaakt en de bezoekersaantallen zijn in het eerste jaar zijn zeer bemoedigend. Zoals eerder vermeld kan de gemeente de regie op alle activiteiten en initiatieven binnen het armoede- en schuldenbeleid (en ook de afstemming met aanpalende beleidsterreinen) wel wat steviger oppakken, bijvoorbeeld aan de hand van een breed jaarplan.

SCHUT

MARTIJN SCHUT

Rijksstraatweg 16
3545 NA Utrecht
06 - 5176 5099
info@martijnschut.eu

BTW: NL1424 35429 B01
IBAN: NL59 INGB 0006 6776 02
KvK: 61734063
www.martijnschut.eu